

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

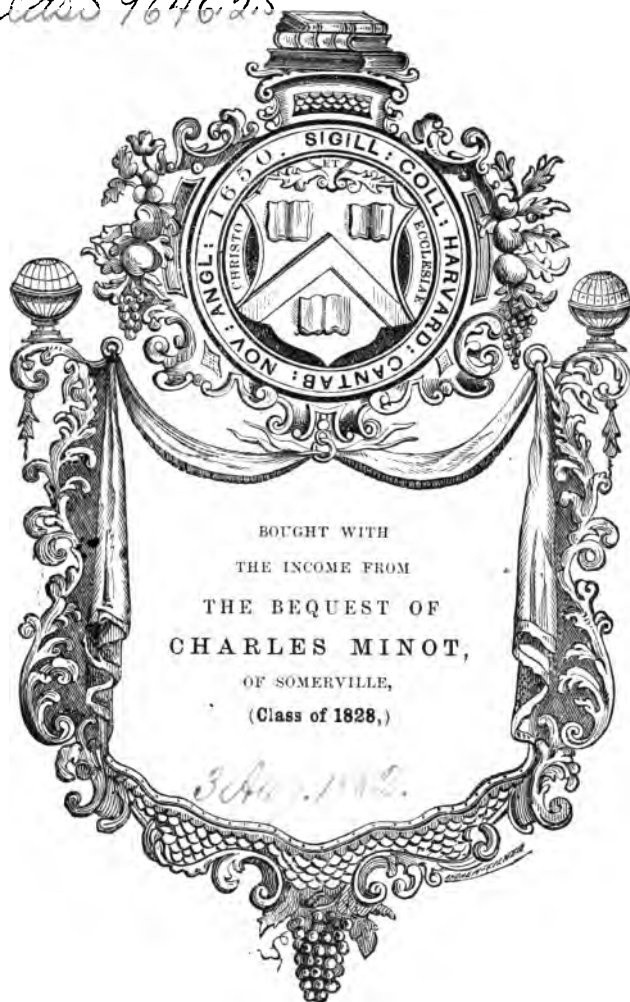
Class

9646

2

5

Class 9646.2.5

class 9646.2.5
~~12221.24~~

1882, Aug. 3.
Minot fund.

CORRIGENDA IN COMMENT. ALTERA:

Pag. 12 col. 2 tantum erit *lege* tamen exit.

Cogitanti mihi, viri celeberrimi, et quaerenti ecquid mihi in Litterarum studiis aut feliciter repertum aut assiduo labore collata undique materia nova luce illustratum esset aut impeditum antea et intricatum ad liquidum esset perductum, quo aut vetus error eximeretur aut augeretur copia rerum, quae Antiquitatis imaginem ac vitam veterum nobis veluti referunt ac reddunt, aliquamdiu anceps et ambigua optio fuit, imprimis eo, quod intelligebam non id agendum ut vobis enucleatum darem aliquid, quod alios ante frustra exercuisset, sed utendum occasione esse, et si quid vel obscurae suspicionis animo inhaereret, unde nova fortasse lux aliquando Litteris affulgere posset, hoc quoque arripendum ut vestris iudiciis submissum aut probatum novis argumentis confirmaretur aut certe, si me suscepti operis amor fellerit et ratio fugerit, ipse deterrerer ab quaestione neque exitum nec fructum habitura. Expediam paucis quid velim. Mirari saepe subit cur plerique qui antiquas Litteras attigerunt, quum in Latinis scriptoribus acute viderent et penitus imbiberint Latini sermonis proprietatem et scribendi loquendique usum probe tenerent, tam saepe in Graecis ruerent, ut quae ante pedes essent hebetes ac caeci praeterviderent. Quotus enim quis-

*

que est, qui tam commode Graece intelligat ut certo iudicio quid Graecum sit, quid non sit, sentire et agnoscere possit, quemadmodum plurimi etiam nunc in Latinis faciunt. Non querar nunc de prima puerorum in ludis litterariis institutione, quamquam haec est prima mali labes, unde in reliqua studia et vitam gliscere assolet, quum illi puerorum sint doctores, qui saepe ipsi nil quod stabile ac certum sit afferre et pro fundamentis substernere valent. Huic malo alias et aliis remedia quaerenda erunt, nos quo serpsit indicabimus. Inhaeret enim vitium idem hinc natum Criticis, quorum est monumenta Graecae humanitatis emendata et in pristinam sinceritatem restituta caeteris legenda proponere. Feruntur enim adhuc scripta Graecorum innumeris obsita mendis, quibus non tantum elegantia Graeci ingenii tamquam nube obfuscatur, sed corrumpitur iudicium, quod ingeniosi scriptores acuere debuissent, notionum, formarum, significationum mira inconstantia et varietate, quae tanta est ut nihil non licuisse Graecis Graecorum scriptorum celeberrimis interpretibus videri videatur. Nihil est tam novum et insolens, quod non exemplis alicunde expromtis confirmari posse putetur: tantas enim esse opes Graeci sermonis, tam inexhaustas divitias ut nihil umquam desit, quo quis bene ac recte uti se posse existimet. Non is sum equidem, qui de copiis Graecorum quidquam detraham, sed male et inique, quae multorum sunt, ad unum omnia deferri contendo. Nempe compertum mihi est sic demum de Graeci sermonis ratione, proprietate, usu recte existimari posse, si in varias partes et aetates descriptus non unus nec simplex, sed multiplex et varius habebitur, quod discrimen non leve nec exiguum, sed tantum esse ponendum statuo, ut pro una lingua Graeca complures indole, ingenio, natura prorsus diversae statuuntur, adeo ut nihil, quod sit alterius, sine gravi errore quin etiam sine ridiculo vitio ad alteram trahi possit. Dispescere Graeci sermonis usum in varias patrias et aetates ut non adeo difficile esse

videtur, tamen est quod impedire et morari aliquem possit, nam quae prima est et longe potior pars, quum variae stirpes in Graecia libera ab alieno, id est barbaro, imperio florerent et eloquio uterentur nativo, nondum depravato alienis additamentis sed quale ipsa natura et ingenium gentis veluti insitum sibi et innatum edebat, non caruit artificio illo, quo docti poëtae ornamentis aliunde adscitis patrium eloquium ditarent simul et imprudentes nonnihil admiscerent quod ab indole alienius esset. Accidit hoc dithyrambicis Atheniensium poëtis et Tragicis: apparet autem etiam luculentius in Pindaro sed repetenda res est aliquanto altius. Regnat in prisca Graecia, cuius quidem ingenii monumenta ad posterorum memoriam propagata sunt, lingua Ionum, cera mollior, in omnes formas fingi docilis et sequax, tam apta robori ac virtuti, quam molli inertiae et otio affluentis deliciis, tam bene classicum referens quam fractos tibiae sonos. Originem et primordia linguae Ionicae eadem nox premit, quae initia rerum ab Ionibus gestarum. Simul nata genuit poësin et carmina, quibus admiratione posteritatis partim servatis exstant pervetusti sermonis vestigia, quae luculenter remotissimam Graecorum hominum memoriam referunt, sed vestigia tantum. Quum ex omni aetate praeclarissimum quodque delibatum carmen ad alterum saeculum propagaretur factum est ut multa, quae olim in populari sermone frequenti usu tererentur postea consenescerent et ex usu populi abirent, nec nisi in reliquiis veterum carminum doctis vatibus intellecta superessent. Hi quoque magis acute sensumque secuti quemdam animi ad carmina incalescentis, ut sibi adesse heroibus illis, ac rebus interesse in gravi pectoris commotione et aestu viderentur, sententiam veterum vatum expiscabantur quam certa rerum et verborum intelligentia mente complectebantur. Dicam perspicue verbo: Iones recentiores, quorum quaedam carmina in Iliade et Odyssea supersunt, fragmenta veterum carminum Ionicorum, quae in

eadem veteris poëseos sylloge exstant, non satis intelligebant, male intellecta imitabantur: hinc labes et corruptela sermonis, quem *artificialem* dicemus, primum orta est. Date mihi paulisper hoc, quod mox demonstratum dabo: videte quo serpere hoc malum debuerit. Ionici cantores in ipsa Ionia caecutiunt ac titubant in veterum vatum carminibus explicandis, in quorum imitatione sibi omnia sunt. Quae olim in honore fuerant vocabula ceciderant: quae cuique olim fuerit subiecta notio, eam temere pro se quisque ex paucis quibusdam locis antiquorum eruit. Iisdem male intellectis in novis carminibus abutuntur. Antiquitatis maiestas, quae veteribus omnibus summa fuit, ut quae plebi non secus atque doctis proxime ad deos videbatur accedere, officit iudicio populi: stupent in obscura quadam et arcana dictionis forma, labitur interea ac perit prisci ac patrii sermonis veritas et vita. Et initio quidem exigua labes est, viget floretque in ore vulgi sana ac lucida lingua avita, cuius particulam tantum longa dies deleverat, paulatim plura ruunt, aliena immiscentur, admiscuntur diversa. Imitatio veterum, quae in antiquioribus non sine divite vena fiebat ab iis qui ad similem laudem ingenio ferebantur, recedit in illos homines, qui ingenio fere destituti nil nisi fabularum veterum seriem panderent hexametris, laciniis veterum et centonibus undique in unum collatis. Pendent ab Homero, aut quocumque tandem nomine appellandus est is vates praeclarissimus cui magna pars Iliadis debetur, ab eo igitur pendent caeteri vates Ionici, qui reliqua adtexuerunt: pendent qui diu postea, sed in libera Graecia, in Ionica plerique, perpetuo carmine caeteros *μυθους* civitatum et insularum Ionicarum panxerunt, pendent ab his omnibus Attici, qui heroicam aetatem lingua heroica conabantur referre, in quibus omnibus adeo non *veritas* Graeci sermonis apparet, sed *artificiale dicendi genus* non omnino ab erroribus immune in tanta facilitate errandi et venia, num nemo unus viveret, qui in hoc genere caeteris acutius

cerneret et meliora sciret. Nemo ante Aristarchum perspexit veteris Ionici sermonis rationem, deque proprietate et usu loquendi exposuit non e fallaci sensu lectione et auditione poematum collecto, sed ratione et iudicio Grammaticae disciplinae, quae constantiam quamdam in dicendo requiri intelligit ut de iisdem eadem dicantur: nam sic aliquid demum bene intelliges, si qui dicit aliquid aut canit id ita dicit, quemadmodum tu ipse tibi ex necessitate et genio sermonis dicturus in tali re fuisse videaris. Verum Aristarcho idem offecit quod Ionibus paulo minus antiquis, quod postea Atticorum tragicis offecerat, quum poeticam heroicis personis convenientem dictionem ex illa lingua, qua prisca carmina scripta essent, multa arte et labore fingerent. Pauca quaedam tulerant aetatem ex ingenti numero veterum carminum: haec paucitas obruebatur, ut hodieque obruitur, magno versuum numero, quos *διασκευασαί* et imitatores docti et indocti (i. e. qui sinceritatem priscae dialecti Ionicae aut servabant aut non servabant) de suo adiecerant, quique perperam accepta aut etiam non intellecta in rem suam vertebant. Sed age hoc primum documentis et exemplis probemus. Luculentum exemplum est in illo poeta Ionico, cuius versus elegantissimi (quamquam artificiali non nativo sermone scripti) leguntur in Odyss. XI. 582.

καὶ μὲν Τάνταλον εἰσιῖδον κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα
ἔσαότ' ἐν λίμνῃ, ἣ δὲ προσέπλαζε γενεήν
σεῦτο δὲ διαράων, πῖσιν δ' οὐχ ἔλχεν ἐλέσθαι.

apparet, ne alia vitia sermonis in hoc loco tangam, *σεῦτο* sic esse positum, ut significet *stabat*, atqui veteres Ionum cantores, qui saepe *σεῦται* et *σεῦτο* usurparunt in Iliade, nusquam alio sensu posuerant quam pro *δωρίζετο*, *διεβεβαιούτο*, *asseverabat*, *contendebat*, *affirmabat*. Secutus soni quamdam similitudinem imitator pro *ἔση*, *ἔῃ*, *ἔσατο* posuit. Idem in eodem loco *ἐλέσθαι* dixit incogitanter quum deberet *λαβέειν* aut simile quid in ean-

dem sententiam. Idem neglexit Ionicam prosodiam in *προσέπλαζε*, qua in re *διασκευασαί* facillime deprehendi possunt. Sed revertor ad Ionicum *σεῦται* et *σεῦτο*: unde sit natum nemo dixerit, nec veteres ipsi sciebant, nec reperiri ullo modo vel vivo Aristarcho poterat. Plurima de genere hoc sunt in vetere Ionica lingua: quid sit *γέντο* in *γέντο δ' ἰμάσθλην* ac similibus nemo veterum umquam scivit et nos in perpetuum ignorabimus. Qui optime Ionica tenebat Aristarchus omnibus affluens in tali re subsidiis et apparatu nil nisi ex ipsa sententia vel contextu, *ἐκ τῶν συμφραζομένων*, ut ipse ait, apparere dicit *γέντο* fere idem quod *ἔλαβεν* esse debere. Alia ratio est eorum verborum veterum, quorum et origo simul et significatio periit, nec nobis solum, sed veteribus adeo ipsis: quid sit *τηλύγετος*, ut hoc utar, quid *νηδυμος*, quid *διερός*, quid *ἀγέρωχος*, quid *ἀνύμων*, quid multa huiusmodi ecquis est non dico qui nunc sciat sed etiam Atticorum veterum qui sciverit. Non Solon haec intelligebat, non Aeschylus, non Sophocles talium sectatores. Idem tamen talia ipsi usurpabant, ita quidem ut aliquam notionem iis subiicerent sibi sententiaeque congruentem, sed non veram nec certa fide ac doctrina nixam. Dabo exemplum unum sed luculentum. Antiquissima dialectus habebat adiectivum aliquod *ἀμαιμάκετος*, quod quid sit, unde natum, quae notio insit nemo umquam dicet. In poëseos Ionicae reliquiis ter exstabat, bis habet Ilias, Odyssea semel. Eorum locorum ea ratio est, ut inter se comparati nil prosint ad eruendam obscuri vocabuli significationem: malum navis Ulyssis *ἀμαιμάκετος ἱερός* dicitur Odys. 14, 311, in Iliade est Chimaera *ἀμαιμακέτη* 6, 179 et 16, 329. *Praelongum malum* interpretantur esse, Chimaeram bello *insuperabilem*: temere, uti manifestum est, secuti fallacem quemdam sonum vocis modo a *μῆκος*, *μακρός* nescio quia affinitate repetunt, modo vocabulis *μάχη* et *ἀμαχος* cognatum esse suspicantur magis quam credunt. Quid multa? hausit

dies omnia, stirpem vocabuli, notionem et usum: superest figura muta, paene dixerim. Spectate nunc quid Tragicæ faciant. Canit chorus Sophocleus Oed. C. 124.

πλανάσας τις ὁ πρόσβυς οὐδ'

ἔγχωρος προσέβα γὰρ οὐκ

ἄν ποτ' ἀσιβὲς ἄλλος ἐς

τῶνδ' ἀμαιμακτεῖν κοῤῃν.

Putemusne Sophoclem intelligere quid dicat? quid velit ignorare non negaverim. Sed subiecit vocabulo muto et sensu vacuo Atticis notionem quam voluit. Sonora vox est et aures implens et in hoc argumento aptissime refert sensum illum sacri horroris, quem spirat chori consternati carmen. At totum hoc artificiale est nec verum, quin etiam vitiosum est ac temerarium ¹. Parcius est in his Euripides, luxuriat ingenium

¹ Ex aliis exemplis quae multa sunt et varia non possum quin unum addam, quod etiam latius patet. Est in carminibus antiquis semel lectum vocabulum κρήγυνον, quod quid valeat et unde sit natum omnes olim iuxta ignorabant atque nos hodie omnes ignoramus. Legitur in notissimo Homer loco:

μάντι κακῶν, οὐκ ἔποτέ μοι τὸ κρήγυνον εἶπας

Aristarchus putat eos falli, qui credant significare *verum*, quum sit *bonum*, *iucundum*, *gratum* idque apparere ex oppositione sequentium:

αἰεὶ τοι τὰ κακ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι

at multi alii locum interpretantes suo more ac iudicio acceperunt aliter et κρήγυνον ipsi dixerunt pro *vero*:

ποιμένες, εἰπάτέ μοι τὸ κρήγυνον, οὐ καλὸς ἐμμι;

apud Theocritum est *verum mihi dicite*: qui postea Dorice scribebant Pseudo-Pythagorei saepissime τὸ κρήγυνον et πραγμῶς et τὰν πραγμύτατα adeo dixerunt interdum pro *vero*, saepe pro *grato* ac *suavi*: omnes arbitratu suo tribuentes

Sophocleum, haecatur in hoc quoque genere Aeschylus, cuius ῥήματα ἱκνοβόματα saepe non carent illo vitio, quod condonari potest, quin etiam debet, ab ingeniosis lectoribus ad aestum furentis vatis eadem flamma excandescentibus, negligi ab Grammatico nec debet nec potest, ne Graecus sermo sine lege sine ratione ubicumque ferri in praeceptis et ruere existimetur, quo non est alius ullus ad sanae mentis simplicitatem et, si ita dicere licet, serenitatem accommodatior. Innatus elegantiae et pulchri sensus passim Atticos poetas in summo κακοζήλῳ periculo servare ab istis orationis obsoletae et affectatae ineptiis solebat: abutuntur illi quidem sed eleganter et splendide abutuntur veterum reliquiis, quibus novam vitam insigni artificio reddere nitebantur, sed frustra: aliud erat periculum in verborum novorum compositione aut derivatione, quod Tragicis est cum caeteris omnibus commune. Nempe omnes Graeci non minus copia linguae praesentis utuntur, popularium communi et constanti usu firmatae, quam certae ac stabilis analogiae ope fingeant sibi quisque extemplo, quo in rem praesentem commode uteretur. Vulgus hominum in hoc genere quo minus ingenio valet, eo magis cautum est; multos saepe aut iracundia effert aut dicacitas ut eliciant aliquid novi, quod non sit dictum prius, reliqui ut quisque est ingeniosissimus, ita plurima inter scribendum aut canendum effundit caeteris indicta, suaviter, lepide, splendide formata: verum in hoc quoque artificio labuntur interdum et dormitant. Notum est quid ipsi Sophocli acciderit, qui quum *anchoram navis* magnifice efferre vo-

---

vocabulo vim ac potestatem quam lubebat, non minus quam Sophocles κώρας ἀμυμάνεας nuncupavit. Nemo haec certo intelligebat: multos deliniebant rvetusti nominis gravitas ac pondus. Supersedebo in hac horae brevitate aliis exemplis, quorum affatim est in Tragicorum Atheniensium fabulis et fragmentis.

luisset, ut *retinaculum* navis diceret scilicet, a verbo ἰσχεῖν effinxit νηὸς ἰσχύδα parum memor plebeium esse ac vulgare nomen *fieum*. Alius poeta non minus infelicitur ἔκτορα *retinaculum* dixit ab ἔχειν, recte quidem ex analogia, ridicule ad usum. Excellens Aeschylī ingenium effecit ut in summo splendore dictionis permixto ad ineptias delapsus sit, paulo saepius Sophocles, aliquanto frequentius Euripides, qui quum esset ingenio ad philosophiam quam ad poësin aptiore utramque rem sic coniunxit, ut mediocris esset in utroque genere, in sentiis ad vitam regendam excellens artifex, in dictionis luminibus inops et interdum subineptus, ubi ea studio ac labore sectatur, quae ingenio ac naturae adversarentur, quale est in Phoenissis:

ὥς δ' ἐπεζάρει Σφίγξ ἀρπαγαῖσι πόλιν

quod dubitant veteres ipsi sitne ex Aeolide sumtum an ex Arcadia. Perperam profecto, undecumque est, fuit in Atticam poësin invectum. Quod in vicinia legitur:

μαθὼν δὲ τὰ μὲν λέκτρα μητρῶν γάμων

ipsius poëtae vitio impeditum est aliena ab ingenio laboriose contextentis. Sed quid attinet cumulare quae facile undique coacervari possunt? quid praeter singulorum verborum formas ac notiones multas sententiarum compositiones carpere, quae non ex natura Graeci sermonis, non ex Atticorum more et consuetudine, sed ex laborioso artificio nata in omnium Atheniensium linguam recepta fuisse nunc existimantur. Contra contendo componentibus ex reliquiis antiquitatis Graecae populi Graeci sermonem id imprimis agendum esse, ut vera lingua populi ab artificioso doctorum poëtarum eloquio diligentissime ubique distinguatur, quo facto demum apparebit quam

futili vel potius nullo fundamento nitantur pleraeque istae licentiae, varietas et mobilis ac levis inconstantia, qua nihil satis firmiter consistere, sed pleraque vulgo fluitare et caeco impetu ferri putentur. Lingua *populi* est communi semper iudicio in optima quaeque conspirantis, quae sana sint, quae simplicia et consentanea naturae, simul lepide et acute reperta usu probantis, vana, affectata, aegra omnia negligentis et contemptu opprimantis ac delentis. Lingua non est *paucorum*, etiamsi eruditione ac labore perpauci vincant universos. Possunt interdum pauci multorum depravare iudicium et vitiis inquinare eruditum quod in societate hominum candidum erat et simplex et rectum. Sed maior esse solet vis veritatis et obsolescunt mox atque evilescent quaecumque insanis vulgi cupiditatibus in nimio honore fuerunt; usu venit hoc in Graecia libera: Comœdia vindicavit patrii sermonis, quem Tragoedia corruperat, nativam simplicitatem ac poenas dederunt Comicis et populo Tragici ampullarum, quas plurimas effuderant.

Sed vereor ne si illa persequar a proposito longius sit digrediendum. Illuc redeo, ut ostendam quantopere illa dictio arte quaesita a quotidiano et vero Attico sermone diversa fuerit: atque tantopere quidem differebat, ut pueri in ludis litterariis illam sedulo docerentur, neque hoc tantum sed lexica etiam ferrentur, unde sibi quisque veterum verborum significationes et explicatus, ubi opus esset, haurire possit. Omnis liberalis institutio a poëtarum veterum lectione ducebat initium. Atticorum pueri igitur *glossas Homericas* docebantur, sed magistris utebantur huiusmodi, qui temere ex singulis locis quod sententiae satis convenire videbatur, id pro certo affirmarent, unde mirae et absurdae interpretationes ferebantur impune, donec tandem grammatica ars effulsit, sed animis Graecorum servitute fractis et extinctis in communi omnium calamitate ingeniis. Pueruli Attici prima legendae poëseos tiroci-

nia in Theognide ponebant, unde notum proverbium de re pervulgata et vel pueris nota: "*hoc iam sciebam antequam Theognis nasceretur*:"

τουτὶ μὲν ἴδεν· πρὶν Θεόγγην γεγενῆσθαι.

deinde Homerum legebant ac caeteros poëtas imprimis Ionicos, Anacreontem, Simonidem alios, quorum ῥήσεις recitare et captare nemo paullo humanior erat etiam in re tenui qui non scite et commode posset. Elegans imprimis et memorabilis hac de re locus est, quem Galenus ex deperdita Aristophanis fabula servavit, ubi duo fratres inducebantur, alter bonus et frugi, optimis studiis et artibus imbutus, alter nequam et garrulus, protervus, impudens, causidicorum et rabularum calumniis et fraudibus innutritus, ex quo quaerit frater: dic mihi, si nosti, quid significat apud Homerum κάρυμβα ex libro τῶν γλωσσῶν? deinde quaerit ex eodem quae sint in Homero ἀμενηνὰ κάρηνα, non habet quod respondeat, ut qui numquam his studiis quidquam operae dederit, atque adeo ut ἀπαίδευτος et omnis liberalis doctrinae expertus a fratre et patre irridetur. Alius locus est in Comico Stratone apud Athenaeum IX, 382, qui lepide inducit coquum meris vocabulis priscis Homericis utentem atque sic bonum Atheniensem, qui nihil de his intelligebat, obtundentem. Quot invitasti μέρονας ad coenam? quaerit. Egone μέρονας ad coenam? Satin sanus es? tu me istos μέρονας nosse putas? Nullus aderit. Nempe hoc erat reliquum ut etiam μέρονας invitarem ad coenam. — Nullus igitur aderit δαιτυμόν? deinde alia similia: μῆλα θυσιάζεις; quaerit. Non equidem. nihil horum sed προβάτιον. Nonne igitur, inquit, μῆλα dicuntur πρόβατα? quid? μῆλα sunt πρόβατα? nil equidem horum per Iovem intelligo, neque cupio etiam. Itane non nosti Homerum sic loqui? Licebat Homero loqui quidquid libuerat, sed quid hoc

ad nos attinet? Loquere humano more mecum. Frustra. Pergit poscere οὐλοχύτας, tum πῆγος, tum alia monstra verborum, quae hercle nemo intelligere poterat.

μήναια, μέλας, δίπτυχα, ὀβελούς

ut equidem Philetæ libros quaesiverim ut quid ista verba significarent, discerem¹⁴. Ne mica quidem salis in hoc loco est, nisi vulgus popularium veterem Ionicam linguam ignoravit. Quanta autem levitas eorum fuerit qui olim glossas interpretarentur Aristarchus ostendit, in cuius aureis fragmentis, quae in Veneto codice ad nos pervenerunt, saepius eorum temeritas castigatur. Uno defangar exemplo: in Iliados IX, 540, de apro Calydonio legitur:

ὅς καὶ πόλλ' ἔρθεσκεν ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν

quum ignorarent quid esset ἔθων temere et impudenter interpretabantur βλέπτον, nulla alia de causa nisi quod sic tolerabilis sententia exiret. Aristarchus primus vidit ἔθων, unde εἰωθα et ἔθος in communi sermone haeserant, significare εἰς ἔθους ἐπιφοιτῶν, συνήθη πράττων, ut alibi παῖδες ἐριδμαίνουσιν ἔθοντες i. e. de more ut solet vertere Virgilius. Dubitari non potest quin istae explicationes tam falsae quam leves sint antiquissimae: ipse Sophocles

* Si quem iocosissimum locum ipsum inspicere iuvat, dabo hic illic emendatiorem, vs. 3, leg. ὃν ἂν λέγῃ συνήμι, vs. 9, τοῦτο γὰρ νῆ τὸν Δία ἔτι κατάλοιπον non ἔστι vs. 21, μὰ Δι' ἐγὼ μὲν οὐ. οὐδέτερον αὐτῶν προβάτιον δ'. οὐκ οὐν, ἔφη, τὰ μῆλα πρόβατα; μῆλα πρόβατ'; οὐ μανθῶν ἔγωγες τοῦτων οὐδὲν οὐδὲ βούλομαι. vs. 26. Ὅμηρον οὐν οὐκ οἶδα λέγοντα; vs. 42. ὡς με τῶν τοῦ Φιλητῆ λαμβάνοντα βιβλίων ζητεῖν ἕκαστον τί δύναται τῶν ἱμῶν.

narratur ab Ione Chio, aequali et amico, recte refutasse arrogantem grammaticum in insula Chio, qui vetus verbum Ionicum perperam et inepte accipiens pulchram versus Phrynichi inique carpebat: quem inscitiae arguens Sophocles locis e Simonide et Homero allatis veram loci Phrynichi sententiam aperuit. Praeclarum est hoc Ionis Chii fragmentum apud Athen. XIII, p. 603 sq.

Haec omnia reputanti subibit animus cogitatio quae tandem pars Graecarum litterarum, quas multiplices et varias esse statuimus, nativam populi linguam referat, quae contra ornata et elaborata ad priscam dictionem artificio scriptorum quam proxime fieri potuerit accedat. Moerenti animo ingentem litterarum iacturam factam esse intelligimus, ut de Doricis, de Aeolicis litteris, deque earum ingenio et indole recte cognoscenda actum et conclamatum sit. Supersunt tenues quaedam reliquiae, nec ipsae satis integrae, sed miserum in modum stupore librariorum in his prorsus nihil cernentium mutilae et corruptae. Quis sibi Alcaeum aut Sapphonem audire eorumque linguam nosse potest videri in laceris quibusdam laciniis, quas perpetuis coniecturis inter legendum sarcimus, idque saepius sine fructu. Quis Siculam linguam novit, qua Sophron et Epicharmus scripserunt? quis Laconicam Alcmanis aut Greticam Thaletae, aut Rhodiam Pratinae, aut Boeoticam Erinnae ex raris sententiarum aut etiam singulorum verborum ruderibus. Sepulta haec omnia dudum sunt, nisi qui Graecis litteris damus operam eorum imitari velimus ineptias, qui linguam Ubrorum aut Etruscorum ex aliquot centenis vocabulis quae aut grammaticus Romanus aliud agens commemorat aut vetus lapis exhibet, se tenere putant. Sepulta haec sunt, inquam, sed in Ionicis videtur lux affulgere laetior. Herodotum integrum legimus, Hippocratis plarima, multa multorum omne genus fragmenta, atque Homerum, Ionum omnium principem ac fere deum: a quo cogitare, a quo dicere

discebant omnes. Fateor: at vel sic tamen linguam Ionicam nemo sic callere potest, ut animo et cogitatione in Ionia cum Ionibus una vivere et colloqui cum iis possit. Quae sit popularis lingua ignoramus, qua inter sese in otio et negotio, in omni vitae ratione loquerentur et colloquerentur. Ad aciem aut pompam apparatus sunt omnia: quaesita arte vocabula, arte inter se apta et nexa nil ex grata vitae communis negligentia, nil nisi sedate, compositae ad elegantiam aut magnificentiam dicendi. Frustra quaesiveris in Ionum reliquiis dictionem et eloquium popolare, plebeculae etiam, quae rectius ac melius sensa pectoris patrio sermone edit quam poeta quilibet omnibus dicendi luminibus. Deinde alia est in Ionicis calamitas, prope dixerim, quapropter numquam quamvis eruditus philologus eam sibi comparabit Ionicae linguae facultatem, qualem ex Atticis monumentis haurire datur. Multa sunt saecula, quibus floruit: multae igitur sunt vicissitudines, quas mutata rerum in Ionia conditione etiam lingua sensisse debuit, ut sensit: sed effecit admiratio antiquorum, ut non sua quisque et aequalium lingua scriberet sed priscam illam Homericam referre conaretur, eorum saltem quorum integra scripta terimus, nam in fragmentis poetarum non idem omnibus color est, et aliud est Anacreontem legere, aliud Simonidem, aliud Archilochum. Contra Herodotus totus pendet ab Homericis carminibus, tota operis compositio et habitus, conformatio sententiarum, verborum, locutionum forma referunt Homerum: non minus Hippocratica scripta, quorum summa simplicitas habet et granditatem verborum et maiestatem illam gravem simul et candidam quae in veterum cantorum versibus tam grata accidit. Nil novitium spirant nec recens neque aequalibus acceptum aut temporibus suis aut rebus: quemadmodum Attica illa aedificia Periclis statim surgentia antiquitatis quamdam speciem quae animos percelleret prae se tulisse a Plutarcho dicuntur, post aliquot saecula novitatis quamdam gratiam

semper retinere videbantur, sic Herodotus et Hippocrates nec veteres nunc esse videntur nec quum primum scriberent potuere videri recentes: eodem modo, quo Homerum, quem omnes iuxta quis fuerit ignoramus, in senectutis maturitate scripsisse sentimus, sic illos Iones, qui eodem ingenio in eadem patria fuerunt, nec novos umquam fuisse sentimus nec longa die veteres fieri comperimus. Quale sit autem hoc, quod dixi, non apparere in Ionum scriptoribus discrimen temporum nec vicissitudines, quas lingua tractu temporis subire debuerit, luculenter apparet ex illis scriptoribus, qui dialecto non tantum artificiali, ut veteres, sed recocta scripserunt. Vel unus Aretaeus Cappadox argumento poterit esse. Scripsit post Tiberium et scribit Ionice tam suaviter, tam terse, ut in media Ionia ante aliquot saecula natus nonnullis videatur: sed utitur hic quoque Homerica lingua et Hippocratica, quam incredibili studio elegantis vir ingenii satis feliciter retulit, ita tamen ut laboriosum artificium pelleat: eloquio Veterum utitur et laciniis, sonat totus Ionicum, nil nisi vita operi deest et natura. Nemo autem vivo Aretaeo ita loquebatur, ut ille scribit: quis dubitet? verum quis vivo Hippocrate aut Herodoto sic ut illi scribunt loquebatur? Nemo sane. Superarunt aequales omnes suaviloquio: dulcedo orationis incredibili suavitate afficit et delinit legentis animum, sed non ita afficit ut cum eo una esse et una vivere et audire loquentem videre et ipse eadem lingua, si res ita tulerit, responsurus.

Mihi quidem in illorum lectione animus sic afficitur, ut credam me videre aliquem, qui summa ope ingenii omnia sic parat ut optima et pulcherrima sint, ut in summa simplicitate lateat summa ars anxie sollicita ne quid desit, ne quid obsit, etiam ne quid arte effectum putetur. Cum cura omnia apposita sunt, cautum undique est ne quid iure carpi aut reprehendi possit: videtur ergo omnibus paucorum esse idem efficere. Con-

tra in veritate sermonis naturalis, quem natura fundit, mens ac ratio componunt sed ita ut sponte omnia fluant atque unusquisque audiens vel legens in animum inducat sese, si idem dicere debuisset, non aliter quam sic fuisse dicturum. In particulis quibusdam veterum carminum quae in Iliade continentur auditur illa naturae vox, naturali sermone edita quae quantopere ab artificiali et voce et oratione differat aliae partes eorum carminum satis declarant. Componat mihi aliquis Andromaches verba ad Hectorem libro VI, cum eiusdem lamentis in extremo carmine. Si quis ea eiusdem temporis, eiusdem poëtae existimabit esse, nae ego illi frustra veram linguam Graecam ab artificiali distinguere voluisse videbor. Sed properat animus in Atticam, ubi illa floruit dictio in ore totius populi, quae nihil alienae opis indiga, suis ipsa divitiis potens eo pulchrior est, eoque suavius afficit audientes, quo magis est ab omni erudito artificio remota. Ipsa natura videtur Atticos bene ac terse dicere docuisse: nihil est in illo sermone quaesitum, affectatum, compitum. Suum est cuique rei nomen, sua est singulis cogitationibus ac sententiis forma: inest in illo sermone, ut in omni cultiore ac perpolita lingua anxia quaedam et elegans morositas, quam vel levissima quaeque offendunt. Quidquid innovaveris, mutaveris, transposueris, vitium est, non ut Graecum non sit quod dixeris sed ut non Atticum. Incredibile dictu est quanta sit multitudo rerum, quas inter loquendum Attici diligenter observent, quam arctis vinculis consuetudinis Atticae constringantur, ut non hac sed illa forma vocabuli recte uti possint, non hoc sed illud vocabulum bene usurpare liceat, neque id hoc sed illo loco ponere, ut Atticum esset quod dicerent. Haec illi omnia in dicendo non studio sectantur, non diligentia, sed insitum a natura est, ut nil nisi sanum ferre possent aures et mentes. Mira res est ac paene incredibilis iis certe, qui patrii sermonis sinceritatem audiverunt ab teneris unguiculis deprava-

tam in ore vulgi, in doctorum et oratorum dictione longe diversam, et vitiis purgatam illam quidem sed calamistris inusitam, comptam et tam mundam, ut publicum vitare oporteat, ne quid illa mundities ceterorum contactu contaminetur. Habemus etiam hodie, quicum comparemus illam quam dixi elegantem morositatem, (nam non reperio aptius nomen) quae multa fastidiose respuit, quae ceteris satis ornata habentur et delicatissimum quodque iudicio omnium probatum delibare amat.

Idem habent Galli, idem imprimis Etrusci ut nil ferant te-
retes populi aures, nisi quod simplex et elegans sit. Transposueris vocabulum, perinde esse videtur tibi, illis peccasti, nam usu omnium vocabula in illa compositione sic disponuntur ut illud praecedat, hoc in fine ponatur. Nulla est sine periculo optio nec vocabuli nec locutionis: usus in populo loquaci certa lege definivit omnia: ubi lex non est, analogia et iudicium aurium monstrat viam, nobis ancipitem, illis certam. Nil est quod miremur Theophrastum, qui sibi et aliis egregie Attice loqui videbatur, in foro olitorio pro hospite esse habitum. Super sunt Atticorum scripta. Superstes est illa lingua Attica tota, in praeclarissimo quoque ingeniorum Atheniensium monumento. Hanc demum totam cognoscere nostrum est ad hunc finem quoad cum Atticis Attice loqui haud incommode possimus. Magni laboris est, fateor, sed parum Attice sciemus semper, donec sic didicerimus, ut ipsi usu edocti, aure admoniti aliena et vitiosa si minus tam facile saltem tam certo agnoscamus, quam videmus Gallice doctos aut Etrusce statim merito improbare quidquid a proprietate et usu loquendi et elegantia recedit. Occurrendum erat fortasse nonnullorum dubitationi, qui credant effici id non posse in Attico sermone, quod in Gallico, qui vivus volitat per ora virum et incredibili fere scriptorum numero frequentatur. At vero si omnia scribendi genera

ad nos perdurarunt in luculentissimis optimi cuiusque operibus, si sibi constant omnia, ut certus sit usus, adeo ut idem ubique eodem modo, imo etiam eodem verbo dicatur: si nulla umquam optio datur dubitanti ut non plura, sed unum sit necessarium ac solemne ac proprium, sequitur ut plane constet de omni forma orationis, quae in quocumque argumento sola recta est ac proba.

Sed gestit animus illud quod dicam exemplis quibusdam in clara luce ponere. Facetus imprimis est Aristophanis locus apud Stobaeum Floril. tit. 121, 18, ubi in Orco apud Plutonem omnia laeta et iucunda esse demonstrat scilicet: nomen ipsum *Πλούτων*, inquit, divitias et opima omnia indicat. Si quid in trutina ponderas, quod pondus habet vergit ad inferos, quod inane est ad Iovem, neque etiam defunctos coronato capite et unguentis delibutos proponi moris esset, nisi statim post descensum ad inferos potandum foret. Grotius, ut solet, eleganter-vertit:

*»nec collocare, credo, mos esset sitos
unguentis delibutos, vinctos floribus
nisi potandum protinus esset mortuis.»*

haec Graece sic dicuntur:

*οὐ γὰρ ἂν ποτε οὕτως ἐξεφανωμένοι
πρὸς κείμην οὐδ' ἂν κατακεκριμένοι
εἰ μὴ καταβάοντας εὐθὺς πίνειν ἔδει.*

iocosa sententia satis facile ex verbis pessime habitis pellucet. Sed Aristophanes numquam potuit ista sic dicere, in quibus nec metri ratio constat nec dictionis Atticae. Opem ferre laboranti poëtae conatus est Iacobsius in Lectt. Stobensibus, p. 2, ita ut reponeret:

οὐτ' ἂν ἀποτεθνεῶτες ἐξεφάνωμένοι

προϋκείμεθ' οὐδ' ἂν κρᾶτα κατακεχρισμένοι,

in quibus coniecturis quantopere violetur lingua Attica paucis ostendam. *Mortuus* non aliter dicitur Attice quam uno modo *τεθνεώς*, in quo prima syllaba semper *certa lege* corripitur: reduplicatio numquam positione produci potest: si fuisset producenda augmentum ponitur, ut in *ἐγνωκώς*. Contra *τέθνηκα* apud Iones necessario primam productam habet, et *τέθναθι* apud Iones est dactylus, quum tribrachys sit in Attica lingua. Hinc Tragicis in sermone mixto ex Ionica vetere dialecto et patria pro re nata aut correpta utuntur aut producta, Comici, qui veritatem referunt, si produxissent sibilis fuissent excepti. Sed aliud inest gravius vitium: *mori* Attice est *ἀποθνήσκειν*, neque simplici verbo locus est neque ulli alii composito, deinde *ἀποθανοῦμαι* et *ἀποθανεῖν* dicebant, tum *τέθνηκα*. Qui secus diceret, vitio diceret. Contra tragoedia utitur veteri lingua et *θνήσκειν* usurpat et *καθθνήσκειν* et *θανοῦμαι* et *καθθανοῦμαι* et *θανεῖν* et *καθθανεῖν*, quibus si quis extra tragoediam esset usus, aut *καταθνήσκειν* vel *καταθανοῦμαι* dixisset, contemptus fuisset ut minus bene locutus contra omnium morem atque usum. Similiter nimis vulgare ac plebeium fuerat in gravi carmine *ἀποθανεῖν* collocasse vel *ἀποθανεῖσθαι*; tanta est in his morositas ubi omnes recte ac proprie loqui solebant: itaque aequè absonum est Graece *ἀποτεθνάναι* aut *καπτεθνάναι* aut *κατατεθνάναι* scribere, quas formas omnes in omni dialecto non ratio, non analogia improbat, sed respuit usus, quem penes est ius et norma et arbitrium loquendi. In sqq. duplex est grave sermonis vitium: οὐδ' ἂν κρᾶτα κατακεχρισμένοι placuit plerisque, alii κρᾶτα κεχρισμένοι aut κᾶρα κεχρισμένοι maluerunt, in his summi critici, quales sunt Tyrwhittus et Gaisfordius. At vero κρᾶτα aut κᾶρα respuitur a quotidiano ac *vero* Attico sermone, quo caput κεφαλὴ dicitur

neque ullo alio nomine dici potest sine vitio. Tragicis licebat *κᾶρα* dicere ex artificiali sermone: *πρᾶτα* et *καρήματα* et *κάρηνα* licebat, sed abstinere maluerunt. Comicis autem, oratoribus, philosophis, historicis, omnibus denique, qui aequalium temporum imaginem et speciem referunt, necesse est aequali popularium sermone uti et risum praebuissent omnibus, si quid huiusmodi in veram sinceramque linguam putide inuexissent. Neque etiam *κῆχρισμένος* Atticum est vocabulum, quia Athenienses Aristophani aequales *κῆχρμαι* dicebant et *χρῖμα*: recentiorum Graeculorum error est *κῆχρισμαι* contra certam in talibus analogiam scribere. Denique *καταχρῆσθαι* et ratio respuit et usus, non est in tali notione praepositioni locus. In extremo fragmento legitur: *καὶ χοάς γε χέομεν αἰτούμεθ' αὐτοὺς δεῦρ' ἀνέναι τάγαθά*. *Libare* non est *χέω* sed *χέομαι*: itaque *χέομενοι* pro *χέομεν* tandem bene repositum est a Seidlerio: infeliciter *χέομεν* coniecerat Grotius, formam priscam Ionicam obtrudens poetæ, quae illis priscis temporibus pro *χέομαι*, coniunctivi aoristo, scribebatur neque id sine errore, nam duplex inest vocabulo digamma, quod utcumque expresserunt Iones minus antiqui: ut *καυᾶξαις* in notissimo Hesiodi loco pro *καυῖξαις*, *εὐᾶδες*, *αὐτάχος*, *αὐώς*, *αὔρηκτος*, et quae eandem analogiam sequuntur *ἔσσενα* a *σέσω* et *ἀλέατο* ab *ἀλέω*. In *ἀνέναι τάγαθά* metricum vitium est, namque prima in *ἡμι* apud Atticos producitur, id est *semper et ubique* producta est: nulla est in his inconstantia: certa haec omnia sunt nec unquam a quoquam moventur. Itaque Bergckius de suo correxit:

αἰτούμεθ' αὐτοὺς δεῦρο τὰ καλ' ἀνέναι

sed pro vitio prosodico grammaticum inuexit; nemo unquam dixit aut potuit dicere *τὰ καλὰ ἀνέναι*, numquam Graeci ab Diis *τα καλὰ* sed *τάγαθά* precibus flagitabant. Genuinum est *ἀνέναι*

τάχαθα. In eodem fragmento in tam paucis versibus aliud mendum superest quum scribitur :

ὅταν γὰρ ἰσᾶς τοῦ ταλάντου τὸ φέρον
κάτω βαδίζει.

nam nemo umquam in Attica ἰσᾶς dixit pro ἰσῆς: dixere Graeculi recentiores, qui quum promiscue formis corruptis ἰσᾶ et ἰσάνω uterentur pro ἰσημι Veterum, sua loquendi vitia affricant antiquis, nimis patienter id ferentibus Editoribus. Fertur hodieque Homeri ἄμνος εἰς Δημήτραν quae est foedissima barbaries pro Δημήτρα, at Graeculi Byzantini quum ἡ Δημήτρα pro Δημήτρη dicere soliti essent, ubicumque accusativus τὴν Δημήτρα legeretur temere et inscite scribebant, unde decepti multi sunt critici, in his Hermannus, qui in vetustam Atticorum campilenam Δημήτραν invexit. Plena sunt Criticorum scripta exemplis, unde apparet omnes literarum partes confundi ac perturbari ab librariis, ab ipsis criticis ac misceri quadrata rotundis. Sed ab solvam paucis. In fragmento Phidippidis Comici apud Stobaeum, 18, 21, pater inerepat filium his verbis: "non potes nunc te purgare ut antea: ebrius fui, mi pater, peccavi, fateor.

ἐκ ἔστιν ἐμθύσθην, πάτερ, λέγοντα νῦν,
ἡμαρτον, ὥς ἐπὶ σὲ συγγνώμης τυχεῖν

corrupta sunt ὥς ἐπὶ σὲ. Sententia requirit: sicut antea. Iacobsius reponit:

ὥς τὸ πάρος σε συγγνώμης τυχεῖν

sed hoc ex HomERICA aetate est et in Phidippide haud minus absurdum quum si ἥλιτον pro ἡμαρτον, pro τυχεῖν dixisset κερῆσαι

Antea Attice dicitur aut *προτοῦ* aut *τὸ πρόσθε* et hoc ipsum scripsit Phidippides ut vestigia corruptae scripturae evincunt

τε πρὸς σέ

et

τὸ πρόσθε

lineola distant

in veteri libro litteris uncialibus exarato. Similiter in omnibus reliquis in promptu habere oportet quid usus loquendi ferat, quid quomodo ab Atheniensibus dicatur: in qua re observanda mirae quaedam apparebunt proprietates, a quibus ne latum quidem unguem veri ac genuini Attici in dicendo deflectunt. Verbum *παίω*, ut hoc utar, in usu erat pro *verberare*, *plagam infligere*: ubi futuro et aoristo opus erat *πατάξω* et *ἐπάταξα* dicebant; ubi passivi aoristo *ἐπλήγην*, futuro *πληγήσομαι*, ubi perfecto in agendi notione *πέπληγα*. Itaque quaerebatur in iudicio *πότερά τις πρότερος ἐπλήγη ἢ ἐπάταξεν*: ubi praesenti opus erat in eadem re *παίόμενος* dicebatur. Caetera omnia, ut *ἐπατάχθην* et *ἐπληξα* et *πατάσσω* aut *πατάσσομαι*, aut *πλήσσω* et *πλήσσομαι*, et *πεπάταγμα* ex Attico sermone exulant. *παίσω* et *ἐπαισα* apud tragicos solos leguntur. *Coniicere in carcerem* est εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐμβάλλειν, at *coniici* non *ἐμβάλλεσθαι* sed *ἐμπεσεῖν ὑπὸ τινος*. *Capere urbem* dicunt *πόλιν αἰρεῖν* sed *capi* non *αἰρεῖσθαι* sed *ἀλλοκεσθαι* et *ἀλῶναι*. *ποιεῖν τινά τι* habet passivum *πάσχω*, ut *τέθεικα κείσθαι*. *Occidere* est *ἀποκτεῖναι* in Attica, *ἀποκτανεῖν* in Ionia, *occidi* ab aliquo est ubique *ὑπὸ τινος ἀποθανεῖν*. Huiusmodi arbitraria usus loquendi innumera habet, quae etsi aliquam difficultatem videntur habere tamen non sunt ad observandum admodum difficilia, quia constans et perpetuus hic usus est et consensu omnium ubique confirmatur. Ad hanc lucem loci depravati, ubi librariorum recordia obscuravit linguae Atticae puritatem, non diu possunt latere. Vitium sermonis advertit et offendit exercitatum in legendis Atticis id est in colloquiis cum scriptoribus Atheniensium: quod dictum oportuit, facile suggerit memoria, unde ipsa scriptoris manus haud ita difficulter eruitur. Apposite in hanc rem locum

Lysiae ex oratione in Andocidem simul proferre et emendare potero. *Si vestris sententiis absolutus erit*, inquit vehemens orator p. 103, *R. homo impurus et impius, nil impedit quo minus veniat in sortem summorum in rep. honorum, et Archon fiat et Rex sacrorum, et pro nobis ac rep. sacra faciat et preces fundat: ὑπὲρ ἡμῶν καὶ θυσιάσει*, inquit, *καὶ εὐχὰς εὔξεται*. Quid hoc quaeso est, quod *θυσιάσει* aliquem dicit orator Atticus ad Athenienses verba faciens? Mirum in Attica illud *θυσιάζειν* accidit ad aures, nec facile quis sibi inducet in animum esse hoc ab ipso oratore positum. Sacra facere dicitur *θύειν*, neque ullum aliud verbum est, quo in communi sermone utuntur. At salva res est. Codices veteres non *θυσιάσει* sed *θυσιάσουσι* praeferunt, in quo latet ipsa Lysiae manus, si punctum addideris ut *O fiat Θ, θυσίας θύσει καὶ εὐχὰς εὔξεται*, hoc demum Atticum est: nunc Atticum audimus. Verum quid plura? Satis superque haec quae volebam adstruent. Quid igitur? Emendanda grammaticae Graecae ratio est. Secernenda, separanda, in suum locum aliquando referenda sunt singula, quae nimis diu coniecta in unum fere coaluerunt. Secernatur tandem aliquando, et in suam quodque patriam et aetatem redigatur quod verum, quod sincerum, quod in ore populorum vixit et imaginem vitae, non somnia acutorum hominum et ingeniosa commenta nobis obiiicit. Nolumus diutius commiscere aliena et singulorum formas et figuras contaminando delere. Appareat quid vix et aegre mutilum ad nos pervenerit, quid integrum ac totum supersit. Nova est Grammaticae, nova Lexicorum conficiendorum instituenda ratio. Nimis multa pro Graecis habuimus quae antiquitatis ac veritatis speciem tantum et umbram praeferebant. Adhuc in Graecae linguae studio secundum illud Anaxagoreum *πάντα χρήματα ὁμῶς εἶναι*. Ionica Doricis et Aeolicis permista, his Attica superinfusa sunt; vera falsis, genuina artificiosis, viva intermortuis et sepultis confusa sunt in unum. Atque haec tantum de veteri Graecia ita

disputavi ut primas praecipuarum rerum lineas ducerem. Quid si labentem et in praeceps ruentem Graecitatem persequamur, quum recocta est ab aliis Dorica dialectus, ab aliis Ionica, a plerisque Attica: frustra ab omnibus. Haec ipse alias lubens utcumque mihi animadversa et observata sunt exsequar, nunc satis habeo si vicero sic constitui Grammaticum studium et posse et debere, ut Graecarum litterarum intelligentia quum facilius fiat tum imprimis fructuosior.

DIXI.

